

STAREȚUL
GHEORGHE DIN ZADONSK

CUM AM PRIMIT
DRAGOSTE ȘI BUCURIE
DE LA DUMNEZEU

JURNALUL UNUI ZĂVORÂT

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GHEORGHE DIN ZADONSK

Cum am primit dragoste și bucurie de la Dumnezeu:
jurnalul unui zăvorât / Starețul Gheorghe din Zadonsk;

trad. din lb. rusă de Olga Bersan;

ed. îngrij. de L.S. Desartovici.

București : Editura Sophia, 2021

ISBN 978-973-136-814-6

I. Bersan, Olga (trad.)

II. Desartovici, L. S. (ed.)

CUPRINS

ZĂVORÂREA ÎNTRU LUMINĂ.....	5
-----------------------------	---

VIAȚA STAREȚULUI GHEORGHE ALEXEEVICI MAȘURIN ZĂVORÂTUL DIN ZADONSK	9
---	---

JURNALUL UNUI ZĂVORÂT

Însemnare scrisă de mâna Cuviosului Gheorghe Zăvorâtul, care a fost găsită între hârtiile sale	76
O însemnare dintru aducerea aminte	83
Cuvânt către Sfântul Gheorghe de la păcătosul Egor	84
Rugăciune către Sfântul Mare Mucenic Gheorghe	85

FELURITE ÎNSEMNĂRI CULESE DIN CĂRȚI ȘI
ÎNȘOȚITE DE PROPRIILE CUGETĂRI

Din Psalmi	86
Din Pildele Împăratului Solomon	86
Din Ecclesiastul	90
De la Prorocul Ioil povățuire spre pocăință	92
De la Prorocul Miheia	92
De la Prorocul Sofonie	93
De la Prorocul Zaharia	93
De la Prorocul Maleahi	93
De la Prorocul Isaia	94
Despre suferințele Sfintei Mucenițe Agapia	95
Despre antihrist	96
Despre înțelegerea Scripturii după citirea Mărturisirilor Fericitului Augustin	98
Continuarea Mărturisirilor Fericitului Augustin	99
Însemnare dintr-un cuvânt alcătuit de Sfântul Tihon	100

Despre dragostea și bucuria primită de la Dumnezeu și pre cea de la lume și din păcat	101
Despre vedeniile și proslăvirea Sfântului Tihon	102
Despre înțelepciunea duhovnicească	103
Din cuvântarea a III-a a Sfântului Vasile cel Mare, pentru cuvintele: „Ia aminte la tine însuși”	104
Despre pocăința păcătoșilor	106
Dacă trăim după duh – vii vom fi	106
Răspuns la întrebarea: „Unde e mai lesne să ne mântuim?”	107
Despre cei care nu iubesc însingurarea	107
Despre îndeletnicirea de a vizita Locurile Sfinte	107
Stihuri cu cuprins duhovnicesc	108

ÎNSEMNĂRI CARE AU FOST LIPITE PE PEREȚII CHILIEI
STAREȚULUI GHEORGHE

Din Epistola Sfântului Apostol Iacob	111
Din Întâia Epistolă a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan	112
Tot ce este vremelnice, se schimbă	112
Din cartea Sfântului Efrem Sirul (Cuvântul 408)	113
De la Sfântul Ioan Gură de Aur	113
De la Sfântul Efrem Sirul	114
De la Sfântul Macarie cel Mare	115
Lucrarea minții iubitoare de osteneală	115
De la Sfinții Părinți	116
De la Avva Dorotei	117
De la Sfântul Efrem Sirul	118
Învățătură pentru cele opt gânduri, din Capetele Sfântului Nil	118
Cuvânt de la Sfântul Simeon din Muntele Minunat	119
De la Evagrie Monahul, din Capetele despre trezvie	120
Din Capetele prezbiterului Isihie	122
De la Evagrie Monahul, despre nevoință și negrăire	122

Capete foarte folositoare de la Sfântul Grigorie Sinaitul	123
Însemnări din Capetele Preacuviosului Isihie, presbiterul Bisericii Ierusalimitene	126
Tâlcuire pentru tunderea monahilor. De ce este numit monah?	128
Însemnare culeasă din Prologul zilei de 15 iulie	129
Pravile pentru chilie, de la Sfântul Dimitrie, Mitropolitul Rostovului	131
Cuvinte de la Sfântul Ierarh Tihon	132
Aceasta ne învață Sfântul Tihon	132
Stihuri spre luare-aminte	134
Rugăciunea smerită	134
Sfântul Grigorie Sinaitul	135
Rugăciunea smerită	136

ÎNSEMNĂRI CULESE DIN MANUSCRISELE LUI GHEORGHE ALEXEEVICI

Despre lucrarea, puterea și săvârșirea rugăciunii lui Iisus	137
Rugăciuni către Maica Domnului și Sfinții Apostoli	151
Cugetări	152
Livada și roadele ei	156
Cugetare despre lucrarea virtuților	156
Cuvinte de la Sfântul Ioan Gură de Aur	159
Însemnări din alte sfinte scrieri	160

RUGĂCIUNI CĂTRE STAREȚUL GHEORGHE

Rugăciune pentru mulțumirea cu puțin	163
Rugăciune pentru dobândirea limpezimii minții	164
Rugăciune pentru a deveni iubitori ai tăcerii	164
Rugăciune pentru a deveni roditori în vreme de singurătate	165

VIAȚA STAREȚULUI GHEORGHE ALEXEEVICI MAȘURIN ZĂVORĂȚUL DIN ZADONSK

Marele nevoitor al Mănăstirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Zadonsk, Gheorghe Alexeevici Mașurin, era dintr-o familie de viță nobilă. El a venit pe lume în 1789, în orașul Vologda. S-a păstrat până astăzi catastiful bisericii Sfântului Nicolae din Vologda, în care a fost trecută această însemnare: „... în anul 1789, în ziua de 3 aprilie, de pe urma¹ cancelarului Alexei Mașurin s-a născut fiul său Egor, căruia i-a fost naș la Sfântul Botez cancelarul Alexei Vasiliev Hamantov”. Nașterea viitorului nevoitor a fost însoțită de împrejurări deosebite. Maicii sale i s-a arătat în vis părintele la care ea obișnuia să se spovedească și care în vremea aceea împlinea trei ani de când trecuse la Domnul.

Într-una din însemnările sale, amintindu-și despre maica sa, Cuviosul Gheorghe istorisește el însuși această întâmplare: „Purtând în brațe icoana, trimisul lui Dumnezeu s-a apropiat încet de patul celei ce dormea și a binecuvântat-o pe fiica sa duhovnicească, în timp ce ea era cuprinsă de o frică sfântă, dar și de cutremur și bucurie, și i-a vestit cuvintele acestea mult-dorite: «În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Dumnezeu îți va da un fiu cu numele Gheorghe. Iar spre adevăritare, iată, ți se dăruiește acest chip al Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruință». Bucurându-se nespus dintru această binecuvântare a lui Dumnezeu, ea s-a atins de chipul cel sfânt și, luându-l în brațe, l-a așezat la locul ce i se cuvenea. Cu acestea vedenia ei s-a sfârșit”.

Însă familia Mașurin avea să treacă mai apoi nu doar prin bucuria împlinirii acestei bune vestiri, ci și prin multe

¹ Adică din Alexei Mașurin s-a născut și lui avea să-i fie urmaș.

încercări aspre și grele. Încă mai înainte de a se naște Gheorghe, mama sa a fost lovită fără de veste de cea mai mare nenorocire care se poate abate asupra unei soții.

Într-o noapte plină de tihnă, Ana Mașurina stătea singură și cugeta la judecățile cele necercetate ale lui Dumnezeu; în casă toate păreau a fi în bună pace, însă inima femeii era îngreuiată de un înnegurat presimțământ al nenorocirii și, fără să voiască, frica a făcut-o să tresară și mai tare atunci când cineva a lovit cu putere în peretele lângă care ea se afla, și s-a auzit acest glas: „Veniți să-l luați pe cel omorât!”. A ieșit din odaie cu grăbire și ochilor ei copleșiți de uimire și s-a înfățișat o priveliște zguduitoare: iubitul ei soț, Alexei, a fost adus în casă plin de sânge din cap până în picioare... În timp ce trecea peste podul Piatnețki, Alexei Mașurin a fost confundat și bătut de niște tâlhari, care îl așteptau acolo pe un alt bărbat.

Adus în casă, s-au grăbit să-l cerceteze pe sărmanul om și au văzut că viața nu se stinsese încă de tot în el. Au apucat să cheme preoții pentru a-l unge cu untdelemn; fiind încă conștient, Alexei s-a învrednicit a se împărtăși cu Sfintele Taine, apoi și-a luat rămas bun de la soția sa și a răposat.

Inima văduvei era sfâșiată de o îndreptățită întristare după soțul ei preaiubit, însă purtarea de grijă pentru fătul pe care îl purta sub inimă², precum și simțământul îndatoririlor materne, o îndemnau să-și domolească tânguirile. Supunându-se credinței întru dumnezeiasca Pronie, ea s-a încredințat pe sineși ocrotirii Părintelui tuturor văduvelor și orfanilor, și astfel a trecut fără să cârtească prin această încercare plină de amărăciune.

După ce s-a scurs vremea cuvenită, Ana a născut un fiu pe care l-a numit Gheorghe. Din clipa aceea ea s-a dedicat întru totul creșterii copiilor ce i-au fost încredințați

de Dumnezeu, căci mai avea și o fiică pe care o născuse cu câțiva ani mai devreme.

În zadar, cu un an mai târziu, au încercat rudele ei să o înduplece să-și curme văduvia pentru a se căsători cu un alt bărbat, care era un om destoinic și cinstit. În pofida frumuseții și a tinereții sale (căci abia de împlinise douăzeci de ani), cucernica Ana a ales cu precădere înfrânarea și îndeplinirea cu conștiinciozitate a îndatoririlor de mamă. „Voi vedeți – le-a răspuns ea rudelor sale – că i-a bineplăcut bunăvoinței lui Dumnezeu să-l ia de la mine pe soțul meu și să-mi dea fiul. Dragostea mea pentru cel dintâi nu s-a tăiat din sufletul meu odată cu moartea lui, ci este mărturisită prin credincioșie și întru această împrejurare. Iar pentru a mă putea păzi în curăție și neprihănire până ce voi ajunge în mormânt și pentru a izbuti să-mi cresc copiii până ce vor atinge ei vârsta plinătății, pentru acestea am o singură și neîndoielnică nădejde – Dumnezeu. Și de aceea o altă nădejde nu pot să-mi îngădui”.

Cuprinsă de această hotărâre vrednică de laudă, mama lui Gheorghe a părăsit orașul în care viețuia până atunci și, mutându-se în afara lui, și-a construit o casă nu prea mare într-un loc retras, care era așezat între două râuri, în apropierea Bisericii Sfântului Nicolae și nu departe de cimitirul în care a fost înmormântat soțul ei. Acolo ea s-a dedicat întru totul creșterii copiilor, învățându-i frica lui Dumnezeu; adeseori, cucernica mamă îi ducea la biserică și de la cea mai fragedă vârstă îi învăța să alerge către Dumnezeu prin rugăciune.

Însă durerea adâncă pricinuită de moartea atât de timpurie a soțului nu o părăsea. Și iată că într-o noapte Ana l-a văzut în vis pe bărbatul ei, care a încredințat-o că „îi este bine acolo”. În urma acestui vis mângâietor, care, fără îndoială, i-a fost trimis din Ceruri spre întărirea inimii sale istovite, mama lui Gheorghe a început să-și amintească de cel adormit nu doar fără de amărăciune, ci și cu mulțumire

² Adică în pânțe.

și cu încredere desăvârșită în lucrarea Domnului. Punându-și toată nădejdea în Dumnezeu, ea continua să-și crească pruncii cu multă grijă și luare-aminte, sporind întru ei deprinderea de a se lepăda de toate lucrurile cele neîngăduite și îndemnându-i să împlinească întocmai poruncile lăsate de către Învățătorul nostru Cel ceresc.

Nădăjduirea în Dumnezeu și mângâierea dobândită din convorbirea ei cu soțul adormit, pe care a avut-o în vedenia ce i s-a dăruit în vis, au ajutat-o mai târziu să îndure cu smerenie o altă mâhnire, atunci când s-a lipsit și de fiica ei.

Fiind acum singura alinare a maicii sale, Gheorghe a devenit și singurul om asupra căruia Ana își revărsa cu duioșie toată purtarea de grijă. Cu toată luarea-aminte, ea se străduia să înrădăcineze în fiul său semințele cele bune ale virtuților și ale cinstirii de Dumnezeu. Așezarea casei lor în apropierea sfintei biserici, îi prilejuia văduvei puțința de a merge neconținut la dumnezeieștile slujbe în orice vreme. Ea știa că pilda părinților lasă pentru tot restul vieții o urmă de neșters în inima copiilor, și de aceea tânărul Gheorghe o însoțea mereu pe mama sa la biserică. Acolo Ana îl învăța să stea smerit și să nu-și abată gândurile spre lucruri străine, ci să asculte cu luare-aminte cuvântul lui Dumnezeu. Iar după ce se întorceau acasă, mereu îl întreba ce s-a citit la Liturghie din Evanghelie și din Apostol, îndreptându-i judecățile, necoapte încă, despre cuvântul Domnului, mângâindu-l atunci când vedea din răspunsurile fiului că el a fost cu băgare de seamă în biserică, sau pedepsindu-l prin a-l pune să facă metanii și a nu-i îngădui să ia masa de prânz dimpreună cu ea, atunci când vedea că nu fusese cu luare-aminte în biserică. În acest fel, Ana semăna în sufletul cel tânăr semințele cele bune, care aveau să aducă roadă îmbelșugată la vremea cuvenită. Iată de ce, încă din cea mai fragedă vârstă, Gheorghe era blând, liniștit și ascultător.

După ce a crescut, el a fost încredințat dascălilor, a căror osteneală era neîncetat supravegheată de mama sa, care înțelegea lămurit că, pentru cea mai mică nepăsare în ceea ce privea creșterea fiului care i-a fost dăruit de la Domnul, l se va cere să dea răspuns cu de-amănuntul înaintea lui Dumnezeu Însuși. Și Dumnezeu o mângâia prin izbânzile fiului ei: Gheorghe se dovedea a fi sânguinos, plin de înțelegere și bine crescut. Odată ce înainta în vârstă, ieșeau tot mai mult la iveală înzestrările sale sufletești. Dar cu osebire el se arăta osârduitor întru lucrarea rugăciunii și în deprinderea de a merge la biserică, precum și în năzuința de a fi milostiv cu cei săraci, așa încât maica sa, cu multă dragoste și duioșie înălța calde mulțumiri către Dumnezeu, văzând că ostenelele și rugăciunile ei nu au fost zadarnice.

Fie pilda mamei sale, fie așezarea cea lăuntrică a firii lui, ori poate rânduiala cea de Sus, dar mai degrabă toate aceste împrejurări la un loc, l-au făcut pe Gheorghe să îndrăgească însingurarea. El nu îndrăgea să se joace și să se veselească dimpreună cu ceilalți copii de-o vârstă cu dânsul, ci mai degrabă se îndeletnicea cu citirea Sfintei Scripturi sau a altor cărți ziditoare de suflet. În zilele de duminică și de praznic, venind de la biserică, nu se grăbea să ajungă la masă pentru a-și sătura pânțele, ci se retrăgea într-un loc în care dăinuia tăcerea, pentru a cugeta la Dumnezeu.

Dar iată că Gheorghe a împlinit 18 ani. Pentru că nu dorea să calce rânduiala nobilimii din care făcea parte – care cerea ca tinerii să fie gata să-și verse sângele pentru patrie și să-și jertfească pentru binele și apărarea acesteia cei mai buni ani din viață sau chiar și viața însăși –, mama cea plină de cucernicie, urmând atât simțământului ei de datorie, cât și sfatului celor apropiați, s-a hotărât să-i de-a drumul de sub ocrotirea aripilor părintești tânărului învățacel, pe care ea îl întărise împotriva ademenirilor lumești.

În anul 1807, cu binecuvântarea mamei sale, Gheorghe a intrat în slujirea ostășească, devenind cadet al regimentului Liubenski ce era alcătuit din husari. Greu i-a fost mamei celei înduioșate să-l lase să plece pe cel care îi era singurul sprijin al singurătății. Un tainic, dar adevărat presimțământ îi spunea că despărțindu-se pentru întâia oară de fiul ei iubit, ea îl vede pentru ultima dată. După ce i-a dat sfaturile cele de trebuință și i-a amintit rânduielile cele mai însemnate ale viețuirii creștinești, rugându-l stăruitor să le păzească fără a lăsa neîmplinită nici măcar una dintre ele, Ana nu i-a tănuțit fiului său că își ia rămas bun de la el pentru totdeauna și nu se vor mai vedea în lumea aceasta. „Împlinindu-mi rostul meu aici, pe pământ –, zicea ea –, voi merge în curând la tatăl tău; mă mângâi doar cu neîndoielnica nădejde că tu, pentru bunătatea lui Dumnezeu și pentru stăruitoarele mele rugăciuni, vei păzi cu sfințenie rânduielile purtării celei cuviincioase întru care ai fost învățat și până la sfârșitul vieții tale vei rămâne întărit întru credința și învățătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Ține minte că aceasta este singura cale prin care ne va fi cu putință să ne unim toți întru veșnicie”. Și cu adevărat: foarte curând Gheorghe a primit vestea despre adormirea iubitei sale mamei.

Nevăzându-și tatăl din naștere și îndurând acum și cea din urmă pierdere, care i-a pricinuit multă întristare, tânărul Gheorghe a rămas singur pe lume, având toată libertatea și nefiind legat cu inima de nimeni din acea mulțime de oameni pe care îi avea mereu în preajmă. În acest chip, mâna cea nevăzută a Proniei lui Dumnezeu a tăiat de la el toate legăturile care îl uneau cu lumea și i-a înlesnit trecerea către o altă cale, întru totul potrivnică celei pe care tânărul se găsea vremelnice acum. Însă deocamdată, primind un rang de cornet³, Gheorghe a fost mutat în

³ Ofițer inferior de cavalerie.

regimentul de cavalerie Kazanski ce era alcătuit din ostași care erau învățați să lupte atât călare pe cai, cât și pedestru atunci când era de trebuință.

Cu toate că în vremea slujirii ostășești el se găsea în mijlocul tovarășilor săi, care iubeau desfătările lumești și viața cea petrecăreață și împrăștiată, Gheorghe nu se lăsa ispitit de convingerile lor, nu arăta nici o aplecare spre a se face părtaș cu ei în căutarea plăcerilor trupești, nu și-a schimbat deprinderile cele lucrătoare de virtuți, ci printr-o viață pilduitoare și prin înfrânare el a câștigat bunăvoința comandanților, iar pentru bunătatea sa și pentru blândețea firii sale a ajuns să fie prețuit de către tovarăși. Îndatoririle slujbei sale Gheorghe le îndeplinea cu osârdie, de patimi se ferea ca de molimă, iar în ceasurile slobode de îndatoririle ostășești nu se grăbea către locurile de petrecere, ci rămânea singur, făcându-și după obicei rânduiala de rugăciune și cugetând la mijloacele de mântuire ale sufletului.

Despre purtarea pe care a avut-o Gheorghe Alexeevici în vremea slujirii sale ostășești, precum și despre chipul viețuirii lui, fostul său comandant, generalul Andrei Semeonovici Kologrivii, i-a povestit cu mulți ani mai târziu Arhimandritului mănăstirii Născătoarei de Dumnezeu din Zadonsk, Părintelui Samuil al II-lea (Steblovski).

Când îndatoririle slujbei îi întrerupeau lui Gheorghe cugetările cele pline de cucernicie și îi desprindeau mintea de la citirea cea sânguincioasă a Sfintei Scripturi, atunci cu multă întristare a sufletului lăsa la o parte mult-îndrăgita îndeletnicire. Cu cât mai sus ridica pe umerii săi Crucea lui Hristos, cu atât mai mult creștea năzuința de a azvârli de pe sine povara păcătoșeniei și de a-și curăța inima de cugetele deșarte. Chiar și după ce a fost ridicat la rangul de locotenent, Gheorghe nu doar că n-a dobândit dorința de a fi înălțat în grad, ci a început a se gândi la lepădarea slujbei ostășești. Anume atunci a început el a se depărta tot mai mult de obștea tovarășilor săi.